ROČNÍK 50. • ČÍSLO 8 • 13. JANUÁRA 2006 • CENA: 5 Sk

poľnohospodár 50

DVOJTÝŽDENNÍK SLOVENSKEJ POĽNOHOSPODÁRSKEJ UNIVERZITY V NITRE

STĹPČEK

Ach, keby už bolo zajtra, keby už bolo po tomto týždni, keby už bolo... vzdychneme si často, keď nás čaká neveľmi príjemná návšteva lekára, ťažká skúška či iné nutné zlo, ktoré chceme mať čo najskôr za sebou. Moja mama mala na takéto „vrúcne priania“ vždy jednoznačnú odpoveď: „Neponáhľajte sa tak, lebo vám ten čas veľmi skoro utečie... Večnú pravdu obsiahnutú v týchto slovách sme si vtedy ešte neuvedomovali, možno si ich často neuvedomujeme v každodennom živote. Prelom roka je však akýsi nostalgický, sviatočné dni nás naladia na mäkko a hodnotíme, čo bolo, ako bolo, čo nebolo a mohlo byť...Koľko z tých uplynulých 365 dní sme naozaj využili a koľko sme ich poslali do zabudnutia iba tak?

Čas je taký zvláštny fenomén, ktorý nemožno vyčísliť štatistickými ukazovateľmi. Dostávame ho „zdarma“, a preto si ho nevieme dostatočne ceniť, vždy ním správne hospodáriť.

Ak by sa niekto postavil do otvoreného okna a vyhadzoval nadobudnuté peniaze či iné cennosti, okoloidúci by si poklopkali po čele a mysleli si svoje. Nad „vyhodeným“ časom sa však málokto pozastaví. Manažujeme si ho, alebo jeho plynutie nechávame na náhodu? Všetko má predsa svoj čas. Práca, ale aj relax, povinnosti, ale aj chvíle radosti, veselosť aj smútok. Akých bude nasledujúcich 365 dní so svojimi neviemkoľkými hodinami a sekundami? Nemyslíte, že by sme to nemali nechať len tak na strýčka náhodu? Mnoho udalostí ovplyvniť síce nevieme, ale koľké áno?! Prajem nám všetkým, aby sme čas nadchádzajúceho roka prežili čo najkrajšie a najplnšie. Aby to dobré trvalo čo najdlhšie, to zlé prešlo okolo nás čo najskôr. (Prepáč, mama, že opäť porušujem tvoje ponaučenie!) **K. POTOKOVÁ**

Snímka: V. R.

Akú úroveň majú slovenské univerzity?

Aký je ich vedecký potenciál? Aké personálne zdroje môžu využiť pri vzdelávaní študentov? Ako si dokážu zarobiť na svoju činnosť? Prvú ucelenú a profesionálnou metodikou podporenú odpoveď ponúkla Akademická rankingová a ratingová agentúra (ARRA), ktorá v polovici decembra minulého roka vydala vyše stostranovú analýzu slovenských vysokých škôl aj s rebríčkami podľa dvadsiatich dvoch rôznych parametrov. Tie zachytávajú úroveň vo výskume, vzdelávaní a financovaní školy.

Fakulty sa hodnotili v šiestich skupinách podľa ich zamerania – lekárske, pôdohospodárske, technické, prírodné, humanitné a spoločenské vedy. Fakulta, ktorá dosiahla v určitom parametre najlepší výsledok, získala sto bodov. Ostatným fakultám v danej skupine sa priradil počet bodov lineárnou interpoláciou. Celkové poradie každej fakulty v jej skupine určil priemerný bodový zisk, ktorý dosiahla vo všetkých kategóriách. Rebríček univerzít napokon určila jednoduchá matematika – vypočítal sa priemerný bodový zisk všetkých jej fakúlt za oblasť grantov, doktorandského štúdia, záujmu o štúdium, za publikácie a citácie a za kategóriu učitelia a študenti.

(Podľa týždenníka Trend, 15. 12. 2005)

Rebríček univerzít

	Názov	Priemerný počet bodov jednotlivých fakúlt
1.	UVL v Košiciach	80
2.	TU Zvolen	55
3.	STU Bratislava	55
4.	UK Bratislava	52
5.	VŠVU v Bratislave	51
6.	UPJŠ Košice	49
7.	**SPU v Nitre**	**46**
8.	TU Košice	43
9.	VŠMU v Bratislave	43
10.	Trnavská univerzita	42
11.	Žilinská univerzita	39
12.	Akadémia umení v Banskej Bystrici	37
13.	Prešovská univerzita	35
14.	Ekonomická univerzita v Bratislave	32
15.	Trenčianska univerzita A. Dubčeka	32
16.	UKF v Nitre	30
17.	UMB v Banskej Bystrici	30
18.	Katolícka univerzita v Ružomberku	27
19.	Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave	24

Najlepšie vysoké školy podľa fakúlt v skupinách

Pôdohospodárske odbory:
1. UVL Košice,
2. TU Zvolen,
3. SPU Nitra.

Humanitné odbory:
1. VŠVU Bratislava,
2. Trnavská univerzita,
3. VŠMU Bratislava.

Lekárske odbory:
1. UK Bratislava,
2. UPJŠ Košice.

Prírodné odbory:
1. UK Bratislava,
2. UPJŠ Košice,
3. STU Bratislava.

Spoločenské odbory:
1. Trnavská univerzita,
2. TU Košice,
3. SPU Nitra.

Technické odbory:
1. TU Zvolen,
2. STU Bratislava,
3. TU Košice.

Ako obstáli v hodnotení naše fakulty?

Medzi šesticou slovenských fakúlt zameraných na pôdohospodárske vedy obsadila tretiu priečku **Fakulta agrobiológie a potravinových zdrojov**, piata bola **Fakulta záhradníctva a krajinného inžinierstva** a šiesta **Fakulta biotechnológie a potravinárstva**.

V kategórii spoločenských odborov, do ktorej bolo zaradených 31 fakúlt, sa na šiestej priečke umiestnila **Fakulta ekonomiky a manažmentu**, osemnáste miesto patrilo **Fakulte európskych štúdií a regionálneho rozvoja**.

Mechanizačná fakulta obsadila v skupine technických odborov štrnáste miesto z celkového počtu 21.

(V budúcom čísle prinesieme vyjadrenie rektora SPU.)

ZO ZASADANIA AKADEMICKÉHO SENÁTU SPU

Kandidáti na funkciu rektora

Zásadným bodom rokovania AS SPU, ktoré sa konalo 14. decembra 2005, bola informácia o realizácii uznesenia AS SPU zo dňa 23. novembra 2005 o vyhlásení voľby rektora SPU na ďalšie funkčné obdobie. Zástupcovia fakultných senátov odovzdali do 14. decembra 2005 návrhy kandidátov s ich písomným súhlasom. Senát Fakulty biotechnológie a potravinárstva oznámil, že ani jeden z ich kandidátov tento návrh neprijal.

S kandidatúrou na funkciu rektora súhlasili títo kandidáti: **prof. J. Antal, prof. A. Bandlerová, prof. P. Bielik, prof. V. Gozora, prof. V. Kročko, prof. M. Lacko - Bartošová, prof. M. Látečka, doc. V. Pačuta a prof. P. Šťastný.** V rámci rozpravy sa kandidatúry vzdal prof. Antal.

Na poslednom vlaňajšom zasadnutí senátu potom rektor I. Okenka informoval o výsledkoch aktívu študentov ubytovaných v ŠD Mladosť s vedením univerzity, z ktorého vyplynulo viacero podnetných návrhov. V ďalšom sa venoval problematike doplnkového dôchodkového poistenia doktorandov. Kvestorka O. Roháčiková dodala, že sa SPU obrátilo na príslušné ministerstvá so žiadosťou o záväzný výklad statusu doktoranda. Ak sa považuje za zamestnanca, mal by mať rovnaké podmienky na DDP ako ostatní zamestnanci univerzity. V závere zasadnutia sa I. Okenka vyjadril k hodnoteniu vysokých škôl agentúrou ARRA na základe verejne prístupných informácií. **-r-**

Z KOLÉGIA REKTORA

Vo VPP v Oponiciach sa 19. decembra 2005 konalo posledné vlaňajšie zasadnutie kolégia rektora, na ktorom sa hodnotila účelová činnosť VPP, s.r.o., za rok 2005 a plán zabezpečenia praktickej výučby študentov SPU v roku 2006. Kolégium schválilo správu o činnosti s pripomienkami a odporučilo venovať zvýšenú pozornosť plneniu odbornej stránky jednotlivých programov praktickej výučby študentov, jednoznačne definovať ich podstatu a v záujme skvalitnenia prerokovať s gestormi profilových študijných programov ich požadovanú obsahovú náplň. Kolégium vzalo na vedomie informáciu o návrhu metodiky rozpisu dotačných zdrojov pridelených z MŠ SR na rok 2006 s tým, že oprávnené pripomienky sa zapracujú do metodiky, ktorú definitívne schváli AS SPU. Rektor informoval o pláne komplexných akreditácií fakúlt na rok 2006 a výhľade na roky 2007 až 2011, pričom pripomenul, že procesu samoevalvácie a príprave na hodnotenie EUA treba venovať náležitú pozornosť. Dotkol sa aj hodnotenia vysokých škôl v SR agentúrou ARRA a odporučil využiť poznatky z neho na zlepšenie činnosti v tých oblastiach, kde SPU nebola hodnotená najlepšie. Informoval o oznámení MŠ SR o poskytnutí finančných prostriedkov v objeme 1,5 mil. Sk na vytváranie podmienok pre štúdium zdravotne postihnutým študentom. Kolégium väčšinou hlasov odsúhlasilo zavedenie cenníka mesačných poplatkov za používanie elektrospotrebičov v ŠD Mladosť. **-r-**

Profesor Dušan Húska jubiluje

Ľudia, dožívajúci sa významných jubileí zvyčajne bilancujú svoj produktívny vek. Prof. Húska je však plný plánov, jeho elán a energia sú nesmierne. Kolektív spolupracovníkov mu k naplňaniu jeho snov praje najmä dobré zdravie, aby ho aj v budúcnosti sprevádzala jeho príslovečná dobroprajnosť a optimizmus!

Narodil sa 25. decembra 1935 v Ľubochni, v starorodičovskom dome. Už tu sa vďaka starému otcovi, horárovi, formoval jeho vzťah k prírode. Maturoval v Ružomberku a pokračoval v štúdiu na Fakulte inžinierskeho staviteľstva SVŠT v Bratislave v odbore meliorácie a vodné hospodárstvo.

Už od roku 1962 je jeho profesionálna dráha spojená s našou alma mater. Ako pedagóga, výskumného pracovníka, ale aj akademického funkcionára na rôznych postoch riadenia, od katedry až po dekana a prorektora. Začínal na Katedre základnej agrotechniky u prof. Frideczkého, kde spolu s kolegami vytváral základy pre vznik Katedry meliorácií, na ktorej následne dlhé roky pôsobil. Jeho záber bol a je z hľadiska pedagogickej, ale aj vedeckovýskumnej práce veľmi široký, špecializoval sa okrem iného na závlahy, diaľkový prieskum Zeme a monitoring životného prostredia touto metódou, ako aj na ďalšie aktuálne úlohy. Mnohé z nich riešil v spolupráci s kolegami zo zahraničia. Absolvoval celý rad zahraničných pobytov v mnohých krajinách sveta a prinášal z nich cenné kontakty pre univerzitu, ktoré sa zúročili na všetkých fakultách. Bol jedným z autorov koncepcie vzniku Fakulty záhradníctva a krajinného inžinierstva, ktorá vznikla v roku 1995 a jej dekanom v prvých dvoch funkčných obdobiach.

Prof. Húska, využívajúc svoje vedomosti a skúsenosti z medzinárodnej spolupráce, sa podieľal aj na vytváraní koncepcie virtuálneho štúdia na novej Fakulte európskych štúdií a regionálneho rozvoja na báze konzorcia spolupracujúcich univerzít. Neustále sa venuje aj problematike rozvoja nových foriem vzdelávania s využívaním progresívnych metód a informačných technológií.

Napriek svojim rozsiahlym aktivitám je Dušan Húska veľmi priateľským a komunikatívnym človekom. Jeho športový duch, ktorý sa v ňom ukrýva od mladosti, sa prejavuje aj v štýle jeho každodennej práce. Je zanietený neustálym hľadaním nového a prospešného a pritom sú mu veľmi nápomocné jeho krásne ľudské vlastnosti.

V SKRATKE

Rektor Imrich Okenka udelil prof. Ing. STANISLAVOVI PROCHÁZKOVI, DrSc., čestnému doktorovi našej univerzity, pri príležitosti jeho životného jubilea, 65. narodenín, Zlatú medailu SPU za aktívnu činnosť pri rozvoji vedy, vzdelávania a vzájomnej spolupráce. Blahoželáme!

Poľnohospodársky výskum pod skratkou SCPV

Ministerstvo pôdohospodárstva SR zrušilo s účinnosťou 31. december 2005 samostatnú právnu subjektivitu právnických osôb štátu príspevkovým organizáciám VÚ živočíšnej výroby v Nitre, VÚ rastlinnej výroby v Piešťanoch a VÚ vinohradníckemu a vinárskemu v Bratislave. Splynutím zaniknutých organizácií zriadilo MP SR s účinnosťou od 1. januára 2006 príspevkovú organizáciu Slovenské centrum poľnohospodárskeho výskumu so sídlom v Nitre na Hlohovskej ul. 2.

Problematika GMO, pozitíva a negatíva tejto modernej technológie, sú stále v centre pozornosti odborníkov aj laickej verejnosti. Dnes hovoríme na túto tému s povolaným odborníkom, prof. Ing. JOZEFOM TIMKOM, DrSc., z Ústavu molekulárnej biológie Slovenskej akadémie vied.

(Čítajte na 2. strane)

Začalo sa veselé obdobie fašiangových zábav a obyčajov, ktoré prinášajú teplo a farby do ponurej zimy. Nechajte sa inšpirovať, vyberte si z bohatej ponuky plesovej sezóny, alebo jednoducho napečte za misu horúcich voňavých šišiek!

DIPLOM IWS JE NIEČO NAVYŠE

Celoživotný doklad o zváračskej odbornosti

„Zváranie je špecifický technologický proces, ktorého výsledok je už ťažko korigovateľný, a preto je dôležité zabezpečovať jeho kvalitu od začiatku až do konca. Absencia potrebných znalostí pri výrobe zváraných konštrukcií, najmä z pohľadu projektantov, statikov či výpočtárov môže niekedy nadobudnúť osudové rozmery, spôsobiť nesmierne škody. Niektoré kauzy, napríklad problém s gabčíkovskými vrátami, sú dodnes živé a varujú pred diletantstvom v tejto práci“, povedal pri slávnostnom odovzdávaní diplomov Medzinárodný zváračský špecialista IWS koncom decembra minulého roka 29 úspešným absolventom kurzov, predpísaných Európskou zváračskou federáciou **Ing. JOZEF HORNIG**, vedúci ANB, autorizovaného národného orgánu pre certifikáciu Výskumného ústavu zváračského – PI SR. Zvýraznil, že všetci účastníci úspešne a na vysokej úrovni zvládli skúšky z predmetov zváracie metódy a zariadenia, materiály a ich správanie sa pri zváraní, konštrukcia a navrhovanie a výroba a inžinierske aplikácie. Ocenil veľmi dobrú spoluprácu s Mechanizačnou fakultou SPU, predovšetkým Katedrou spoľahlivosti strojov na čele s prof. Rudolfom Tolnaim, ktorá je garantom úspešného zvládnutia tejto problematiky.

RUDOLF TOLNAI vyslovil presvedčenie, že absolventi fakulty, ktorá svojou technickou a strojárskou orientáciou vychováva pre rôznorodé uplatnenie v súlade s meniacimi sa výrobnými vzťahmi v Európe, spĺňajú náročné kritériá, ale zároveň sú si vedomí potreby získať aj „niečo navyše“.

Čerstvým držiteľom diplomov IWS, študentom fakulty, ale aj inžinierom z praxe, zablahoželal osobne aj dekan fakulty, **prof. VLADIMÍR KROČKO**. Vyjadril radosť najmä z toho, že vidí medzi nimi mnohé známe tváre, ktoré už pôsobia v praxi a takto si rozširujú možnosti kompetentného uplatnenia sa na trhu práce, resp. dávajú zadosť požiadavkám celoživotného vzdelávania. Zdôraznil, že pre fakultu je vítanou možnosťou zviditeľnenia, že na nej pôsobí akreditované pracovisko takéhoto významu.

K. POTOKOVÁ

Diplomy medzinárodných zváračských špecialistov si koncom decembra prevzalo 29 úspešných absolventov kurzu.

Dvakrát z FEŠRR

Asociované krajiny rok po vstupe do únie

Dňa 7. decembra 2005 sa na Univerzite Svätého Štefana v Gödöllő uskutočnilo zasadnutie Odboru poľnohospodárskych vied, na ktorom prednášku na tému Prispôsobovanie agrárneho sektora meniacim sa ekonomickým podmienkam predniesol prof. Vladimír Gozora, dekan FEŠRR. Po ňom vystúpila doc. Mária Kadlečíková, stála zástupkyňa FAO pre strednú a východnú Európu v Budapešti, s prednáškou na tému Ekonomické výsledky nových a kandidátskych krajín Európskej únie. V obidvoch vystúpeniach odzneli problémy z predvstupového obdobia asociovaných krajín, ako aj prvé pozitívne i negatívne dopady Spoločnej agrárnej politiky EÚ na poľnohospodárstvo po viac ako jednoročnom pôsobení Slovenskej republiky v EÚ. Vystúpenie V. Gozoru na túto tému je v poradí už druhé po prednáške v Ropczyciach, kde na požiadanie rektora tamojšej Wyższej Szkoły Inżynieryjno-Ekonomicznej informoval zástupcov poľskej vedy a výskumu o efektoch agrárneho sektora po začlenení Slovenska do Európskej únie.

Ocenenie z Poľska

V uplynulom roku si Poľská republika pripomenula 88. výročie svojho vzniku. Pri tejto príležitosti usporiadalo jej veľvyslanectvo 2. decembra 2005 na honorárnom konzuláte v Liptovskom Mikuláši stretnutie významných osobností hospodárskeho a spoločenského života z oboch republík.

Diplom mimoriadneho a splnomocneného veľvyslanca Poľskej republiky v SR Zenona Kosiniaka–Kamysza a pamätnú plaketu honorárneho konzula Poľskej republiky v SR Ing. Tadeusza Frackowiaka dostal aj prof. Vladimír Gozora, dekan FEŠRR za mimoriadny prínos v oblasti vedy, ekonomického výskumu a európskych štúdií. Vyznamenania odovzdal generálny konzul Poľskej republiky Dr. Wojciech Biliński, obchodný radca veľvyslanectva Andrzej Tymkowski a honorárny konzul Ing. Tadeusz Frackowiak.

Blahoželáme! **Kolektív Katedry európskych štúdií FEŠRR**

Dekan Vladimír Gozora prevzal ocenenie z rúk generálneho konzula Poľskej republiky Wojciecha Biliňskeho.

GMO - SÚČASNÝ STAV, TRENDY A VÝZVY

Moderné biotechnológie prinášajú úžitok

Filmový festival AGROFILM je už tradične obohatený stretnutím odborníkov na aktuálnu tému. Vlaňajšie sympózium si vzalo na mušku problematiku, ktorá hýbe nielen svetom odborníkov, ale aj laickou verejnosťou: perspektívy a riziká génovo modifikovaných organizmov. O súčasnom stave, trendoch a výzvach v oblasti vedeckého poznania GMO prednášal prof. Ing. JOZEF TIMKO, DrSc., z Ústavu molekulárnej biológie SAV v Bratislave, ktorého sme požiadali o rozhovor.

Verejnosť väčšinou nenahliada do ticha laboratórií a o nových objavoch sa obyčajne dozvedá až pri udeľovaní Nobelových cien. Inak je to v súvislosti s GMO, ktorá výrazne rozčerila hladinu verejnej mienky.

V súčasnosti sa čoraz viac na verejnosti objavuje termín GMO najmä v súvislosti s geneticky modifikovanými potravinami. V tejto súvislosti sa u nás myslí hlavne na geneticky modifikované rastliny a na následnú produkciu potravín z týchto poľnohospodárskych plodín.

Na úvod trochu do histórie...

Prvými GMO boli mikroorganizmy (E. coli), na ktorých boli objavené prakticky všetky potrebné metódy a techniky na ich konštrukciu. Počiatky tejto éry siahajú do roku 1973, keď Herbert Boyer a Stenley Cohen z Kalifornskej štátnej univerzity v San Franciscu publikovali prácu umožňujúcu prípravu GMO pri baktériách. Od tohto času šiel vývoj veľmi rýchlo a postupne sa vypracovali spoľahlivé metódy na prenášanie cudzorodých génov do ďalších bakteriálnych druhov (Bacillus, Streptomyces, Corynebacterium a ďalších), ako aj do najnižšieho eukaryota, do kvasinky. Až neskôr boli vypracované aj metódy prenosu a expresie cudzorodých génov do rastlín a živočíchov. Začiatky geneticky modifikovaných mikroorganizmov (GMM) v mnohom pripomínajú situáciu, ktorá sa dnes opakuje v súvislosti s používaním geneticky modifikovaných rastlín a živočíchov.

Bola to práve vedecká komunita, ktorá si ako prvá uvedomila potenciálne riziko tejto silnej technológie.

Ak to ako laik dobre rozumiem, sú to zásahy do podstaty života a vedci si zrejme boli vedomí tejto skutočnosti.

História diskusie o riziku technológie rekombinantných DNA je poučná do dnešných dní. Bola to práve vedecká komunita, ktorá si ako prvá uvedomila potenciálne riziko tejto silnej technológie. No debata sa na rozdiel od dnešnej odohrávala podstatne viac medzi odborníkmi ako v širokej verejnosti. Bol to nositeľ Nobelovej ceny Paul Berg, ktorý vyzval k medzinárodnému moratóriu na výskum rekombinantných DNA. Už v júni 1973 sa počas "Gordon Conference" diskutovali otázky bezpečnosti a účastníci konferencie požiadali Národný inštitút zdravia USA, aby vymenoval na tento účel špeciálnu komisiu. Bola zriadená 23. júna 1976 a tento dátum môžeme považovať za začiatok regulovania nielen výskumu, ale aj biotechnologického využívania GMO.

Potvrdila sa opodstatnenosť týchto opatrení?

Počiatky génového inžinierstva a prípravy GMO (išlo o baktérie) sa niesli v znamení veľkej obozretnosti a zodpovednosti, hoci sa neskôr ukázalo, že nebezpečenstvo nie je až také veľké a že baktérie geneticky upravené pre produkciu určitej bielkoviny alebo hormónu nemajú pri úniku z laboratória a pri nedodržaní špeciálnych podmienok šancu na prežitie. Napriek tomu môžeme dnes konštatovať, že viaceré opatrenia, aj keď sa dnes na ne pozeráme ako na zbytočné, boli správne. Žiaľ, laická verejnosť si z toho odniesla predstavu, že génové manipulácie sú pre spoločnosť nebezpečné. Pritom je úplne jasné, že prínosy pre človeka v tejto oblasti sú také evidentné, že ich význam dnes nespochybňuje ani väčšina ochranárskych organizácií. Tu je potrebné zdôrazniť, že napriek čiastočnému omeškaniu jednotlivých aplikácií využívajúcich geneticky modifikované organizmy, existencia pevného regulačného rámca zohrala pozitívnu úlohu v podpore akceptácie farmaceutických biotechnológií. Svetový obrat biotechnologických produktov získaných s využitím GMO v roku 2003 podľa odhadov dosiahol hodnotu 50 miliárd eur. Éra nových biotechnológií sa doposiaľ z pohľadu ekonomických prínosov najvýznamnejšie prejavila v oblasti farmaceutických biotechnológií.

Doteraz ste hovorili v rovine teoretickej, no zaujímavé by bolo nazrieť do nášho každodenného života.

Ako som povedal, GMO a moderné biotechnológie začali pri baktériách. Jednou z prvých aplikácií boli enzýmy, a to najprv priemyselné, využívané napr. v pracích práškoch a neskôr prišli na rad enzýmy, ktoré našli široké použitie v potravinárskom priemysle. Išlo o prenos génov kódujúcich enzýmy z baktérií do baktérií, a aj preto tomu verejnosť nevenovala osobitnú pozornosť.

Povedali ste, že verejnosť sa začala vo zvýšenej miere zaujímať o GMO až v súvislosti s geneticky modifikovanými potravinami, teda s geneticky modifikovanými rastlinami.

Prvé geneticky modifikované rastliny - petúnia a tabak - boli pripravené v roku 1983 a zasiate na skúšobných poliach v roku 1986. V dnešnej dobe sa pestujú v mnohých krajinách a produkcia sa zvyšuje prakticky každý rok.

Štatistické údaje hovoria teda preukazne v prospech nových technológií ...

Áno, zo štatistík jasne vyplýva, že GMR si vo svetovom meradle nachádzajú stále širšie uplatnenie. V súčasnosti sa opakuje situácia spred viac ako 30 rokov, keď vznikli prvé GMO pri baktériách. Nové objavy sa vždy presadzovali veľmi ťažko, príkladov je v histórii veľa, či už šlo o prevratné objavy a ich využitie, ako bola elektrina a podobne. V začiatkoch používania mikrovlnových rúr v domácnostiach sa napríklad zvýrazňovalo ich zdravotné riziko, a to od spôsobovania rakoviny až po impotenciu. Pritom nešlo iba o odporcov z radov laickej verejnosti, ale našli sa aj mnohí vedeckí pracovníci, ktorí to tvrdili. Dnes sa nad týmito argumentmi iba pousmejeme a už si ani nevieme predstaviť domácnosť bez tohto spotrebiča…

Napriek argumentom sa ešte nájdu neveriaci Tomášovia...

Treba povedať, že to bola vedecká komunita, ktorá sa už v začiatkoch objavu možnosti prípravy GMO a rovnako ani dnes nebráni určitej kontrole a regulácii pri konštruovaní GMO. Sú to opäť vedeckí pracovníci, ktorí berú na seba zodpovednosť a preverujú všetky možnosti úniku GMO do prostredia, ako aj riziká pri konzumovaní potravín z takýchto plodín. V žiadnom prípade nemôžeme akceptovať odporcov GMO s ich argumentmi, ktoré nie sú vôbec podložené serióznym vedeckým výskumom. Žiaľ, senzácie stále letia a aj elektronické média uprednostňujú rôzne senzácie pred serióznym vedeckým vysvetlením. Skoro každá krajina prijala určité zákonné opatrenia, ale nemôžem súhlasiť s mnohými mimovládnymi organizáciami, ktoré vyslovene strašia verejnosť a neštítia sa použiť všetky možné prostriedky na presadenie svojich cieľov, smerujúcich k úplnému zákazu GMO. Zakázať niečo, to je to najjednoduchšie, a práve preto si vedeckí pracovníci musia uvedomiť závažnosť situácie a chápať obavy verejnosti z používania GMO. Je ich povinnosťou posilniť verejnú informovanosť a vedeckými faktmi a argumentmi vyvrátiť prípadné obavy. Z hľadiska verejnej mienky najväčšiu skupinu pritom tvoria ľudia s indiferentným postojom, alebo postojom ovplyvnením masmédiami. Pritom vplyv znalostí danej problematiky a vplyv médií na problematiku GMO nie je vždy priamo úmerný. Jednoducho to reflektuje postoj verejnosti k biofarmaceutikám, ktoré sú produktom GMO a prijíma ich väčšina populácie. Na druhej strane postoj verejnosti do značnej miery ovplyvnila nátlaková kampaň proti GMO na sklonku 90. rokov minulého storočia, ktorá, prezentovaná v médiách, dosiahla výrazný odpor verejnosti vo vzťahu ku GMO v Európe. Aj keď je označovanie GMO potravín vynúteným kompromisom, v podstate je pre spotrebiteľov signálom, ktorý je vnímaný ako relatívny, lebo upozorňuje na potenciálne nebezpečenstvo, hoci potravina ako taká je rovnocenná potravine nemodifikovanej a pre konzumáciu nepredstavuje žiadne nebezpečenstvo, ako to nakoniec potvrdilo konzumovanie GM plodín v USA alebo Kanade.

Zakázať niečo, to je to najjednoduchšie, a práve preto si vedeckí pracovníci musia uvedomiť závažnosť situácie a chápať obavy verejnosti z GMO.

Veľa obáv medzi ľuďmi možno priniesli správy o klonovaní zvierat, ba možno aj ľudí...

Somatické klonovanie zvierat a ovečka Dolly, ako aj možnosť klonovania ľudí, výskum v oblasti embryonálych kmeňových buniek, ich možného využitia v humánnej terapii samozrejme evokovali celý rad nových otázok a postojov k tejto oblasti molekulárnej biotechnológie a, ako následok, aj legislatívnych opatrení a regulácií. Kým vo väčšine štátov existuje aspoň možnosť biomedicínskeho výskumu v niektorej z daných oblastí, Slovenská republika, podobne ako Írsko, legislatívne takéto výskumy zakázala. Prakticky tak znemožnila akýkoľvek prístup občanov SR k výdobytkom nových technológií, čo je síce legitímne, ale otázkou ostáva, či aj etické.

Geneticky modifikované rastliny dnes dokážeme pestovať na zasolených alebo veľmi suchých pôdach, či miestach znečistených predchádzajúcim intenzívnym využitím priemyselných chemických hnojív a pesticídov, niektoré transgénne rastlinné druhy sú modifikované na využitie pri fytoremediáciách, teda odstránení znečisťujúcich látok, ako sú napr. ťažké kovy zo životného prostredia. Genetické modifikácie rastlinných organizmov našli uplatnenie okrem biofarmácie aj pri šľachtení rastlín, modifikácii pigmentácie, oddialení senescencie okrasných rastlín, ako aj pri modifikácii kvality dreva stromov zmenou obsahu lignínov v ich pletivách.

Ako vidí perspektívy vedec?

Napriek odporcom pôjde vývoj určite veľmi výrazne vpred a nijaké zákazy nezabránia pokroku. Úžasné možnosti sú pri produkcii nových liečiv, vakcín a protilátok. Keď na začiatku éry GMO to boli mikroorganizmy, dnes sa pre prípravu rôznych látok a liečiv javia ako najperspektívnejšie rastliny. Prvú generáciu plodín predstavovali plodiny, ktoré boli modifikované najmä na zvýšenie odolnosti voči škodcom a herbicídom, alebo na oddialenie dozrievania. Táto generácia plodín predstavuje významnú úsporu energií a chemických prípravkov na ochranu rastlín. Znížené náklady sa tak spätne premietajú do relatívne nižších cien a znížená potreba chemickej ochrany znamená aj určitý prínos pre životné prostredie.

Vývoj pôjde veľmi výrazne vpred a zákazy nezabránia pokroku. Úžasné možnosti sú pri produkcii nových liečiv, vakcín a protilátok.

Druhú generáciu tvoria tzv. funkčné potraviny, ktoré svojou pridanou hodnotou môžu dokázateľne ovplyvniť zdravie konzumentov, prípadne preventívne znížiť riziko ochorenia. Tretiu generáciu transgénnych rastlín tvoria také, ktoré produkujú rôzne cudzorodé látky. Ide o tzv. jedlé vakcíny, alebo sa rastlina využíva ako bioreaktor na produkciu protilátok, cudzorodých proteínov či biopolymérov. Nezanedbateľnú časť transgénnych rastlín dnes predstavujú rastliny pripravené pre teoretické štúdium a lepšie poznanie molekulárno-genetických, fyziologických a regulačných procesov v samotných rastlinách, pretože poznanie týchto mechanizmov umožní následne sofistikovanejšie možnosti využitia transgénnych rastlín v budúcnosti.

Ďakujem za zaujímavé informácie! **KATARÍNA POTOKOVÁ**

Elektronické vzdelávanie na Mechanizačnej fakulte

Pracovníci Katedry elektrotechniky a automatizácie MF sa v rámci informačnej stratégie SPU rozhodli rozšíriť možnosti prístupu študentov a zamestnancov SPU k informáciám a prostriedkom IKT a využívať metódy elektronického vzdelávania na zvýšenie atraktívnosti pedagogického procesu.

Dovoľujeme si akademickú obec oboznámiť s činnosťou katedry v oblasti využívania prostriedkov IKT a metód elektronického vzdelávania v pedagogickom procese, realizovanom na katedre. Zároveň by sme na konkrétnych výsledkoch chceli poukázať na záujem študentov o prostriedky IKT a ponúknuť možnosť využitia získaných technických a programových prostriedkov, ako aj skúseností z využívania metód e-vzdelávania a prostriedkov IKT v pedagogickom procese pre iné pracoviská MF, ale aj celej SPU.

V predchádzajúcich rokoch katedra získala finančné prostriedky z niekoľkých rozvojových projektov a sponzorských príspevkov, ktoré umožnili vybudovanie dvoch moderných multimediálnych cvičební, každej s 20 PC. V blízkej budúcnosti budú na 1. a 2. poschodí MF umiestnení „tenkí klienti," ktorí rovnako budú slúžiť pre prístup študentov k internetu a prostriedkom IKT. Napriek tomu, že obe cvičebne sú na výučbu využívané takmer nepretržite, pracovníci katedry sa snažia sprístupniť ich pre študentov, zaujímajúcich sa o prostriedky IKT a vedeckovýskumnú činnosť katedry. V tomto smere sa však obmedzujúcim faktorom javia chýbajúci technickí pracovníci, ktorí by mali na starosti správu technických prostriedkov obidvoch cvičební.

Pracovníci katedry sa snažia v maximálnej miere využívať prostriedky e-vzdelávania v pedagogickom procese, a to nielen v predmetoch úzko súvisiacich s IKT, ale aj v „nepočítačových" predmetoch (napr. elektroenergetika, základy automatizácie a pod.). Katedra má k dispozícii vývojové prostredie Toolbook Assistent pre tvorbu multimediálnych kurzov, resp. elektronických učebníc. Výhody takto vytvorených kurzov sa preverili priamo v pedagogickom procese, keď sa napr. pri výučbe základov informatiky a programovania v diaľkovej forme štúdia študenti vopred sami oboznámili so základmi programovacieho jazyka Pascal, algoritmizácie a analýzy úloh, pričom prípadné nejasnosti mohli s pedagógom konzultovať prostredníctvom e-mailu. Na hodinách priamej výučby, ktorej rozsah je v prípade diaľkového štúdia nedostatočný, sa potom venovali tvorbe pokročilejších aplikácií. Veľkou výhodou e-učebníc je ich ľahká inovácia, ako aj možnosť vytvorenia online (uverejnená na internete prostredníctvom LMS Moodle) a offline verzie, distribuovanej na CD nosičoch. Interaktivitu kurzov zabezpečujú početné hypertextové odkazy, názorné grafické animácie a súbory riešených a neriešených úloh, ktoré umožňujú priebežnú kontrolu naštudovaných vedomostí. Nevýhodou týchto učebných materiálov je veľká prácnosť pri ich tvorbe, pretože vhodné spracovanie elektronických materiálov a grafické animácie sú časovo mimoriadne náročné. V budúcnosti by bolo vhodné pri tvorbe elektronických učebných materiálov počítať s minimálne tromi pracovníkmi – pedagóg, grafik a programátor, resp. odborník na siete.

Na monitorovanie práce a vzájomnú komunikáciu medzi študentmi a pedagógmi sa pracovníkom katedry osvedčil systém NetOp School, ktorý umožňuje monitorovanie práce študentov, zobrazenie zvolenej obrazovky na monitoroch vybraných skupín študentov, komunikáciu v rámci celej triedy alebo so zvolenými jednotlivcami prostredníctvom chatu alebo headsetu, distribúciu a zber súborov a pod. Výhodou tohto systému je aj možnosť pripojenia sa študentov do virtuálnej triedy z ľubovoľného miesta, takže v prípade nutnosti sa študent nemusí fyzicky zúčastniť na cvičení, stačí mu prístup k internetu.

Využívaním metód e-vzdelávania a prostriedkov IKT v klasických formách štúdia sa pedagogickí pracovníci snažia zatraktívniť priebeh pedagogického procesu. Študenti špecializácie automatizačná a informačná technika prejavujú mimoriadny záujem o prostriedky IKT. Dôkazom toho je napr. stránka www.keamf.szm.sk, vytvorená bývalým študentom 5. ročníka (vo voľnom čase a bez nároku na odmenu), ktorá v mnohom nahrádza oficiálne stránky katedry spravované VS MF. Rovnako záujem študentov o IKT dokazuje aj každoročne vysoká účasť študentov zo špecializácie gestorovanej katedrou na medzinárodnej študentskej vedeckej konferencii.

Aj keď v podmienkach SPU sa dôraz stále kladie na klasické formy štúdia, treba sa venovať aj novým trendom v oblasti vzdelávania, nakoľko akademické inštitúcie boli vždy nositeľom pokrokových myšlienok. Napriek tomu, že hodnotenie SPU akreditačnou komisiou SR je stále vysoké, „netreba zaspať na vavrínoch a nechať si ujsť vlak". IKT patria dnes k bežnému životu. Ich širšie využitie v pedagogickom procese na pôde MF v poslednom čase nezachytilo nastupujúce trendy, čo sa môže v budúcnosti odraziť aj na hodnotení fakulty, alebo vnímaní jej kvality verejnosťou. Preto si, na základe získaných skúseností, dovoľujeme predložiť niekoľko návrhov:

1. Otvoriť diskusiu o problematike nových foriem vzdelávania a najmä ich reálnej aplikácii v podmienkach MF. Deklarovať zámery z minulých rokov bez snahy realizovať ich je zbytočná strata času a v takom prípade je vhodnejšie otvorene priznať, že daná oblasť pre našu fakultu nie je zaujímavá.
2. Vypracovať strategické zámery v oblasti IKT a aplikácie e-learningu na MF a dôsledne ich realizovať.
3. Zlepšiť zabezpečenie správy prostriedkov IKT, a to nielen po materiálnej, ale aj personálnej stránke.
4. V rámci celej SPU zverejniť podmienky pre publikovanie v elektronickej forme. Rozšírenie e-publikovania bude však možné len v tom prípade, ak autori budú mať možnosť tieto materiály jednoduchým spôsobom zverejňovať na internete prostredníctvom serverov SPU. Zároveň by bolo vhodné uvedomiť si, že často aj študenti ako autori chcú, resp. musia, zverejňovať svoje práce.

Ing. ZUZANA PALKOVÁ, PhD.,
Ing. MIROSLAV PAP

Z KONFERENCIE V NOVOM SADE

V dňoch 18. a 19. novembra 2005 sa na pôde Poľnohospodárskej fakulty univerzity v Novom Sade konala medzinárodná konferencia poľnohospodárskych študentov (XXIXth CONFERENCE OF AGRICULTURAL STUDENTS WITH INTERNATIONAL PARTICIPATION), na ktorej sa zúčastnili doktorandi a mladí vedeckí pracovníci zo Srbska a viacerých európskych krajín. Na podujatí odzneli aj príspevky doktorandov a mladých vedeckých pracovníkov z Katedry biometeorológie a hydrológie FZKI, Ing. J. Čima, PhD., a Ing. P. Samuhela. Všetky v anglickom jazyku. Počas konferencie účastníci absolvovali sériu prezentácií prác, ktoré podrobne informovali o výskumoch riešených na jednotlivých zúčastnených univerzitách.

V mene všetkých účastníkov by sme radi vyjadrili poďakovanie organizátorom konferencie na čele s prof. dr. Todorom Janićom, prof. Dragutinom Mihailovičom a, samozrejme, aj vedeniu Katedry biometeorológie a hydrológie, ktoré nám umožnilo prežiť dva zmysluplné dni u našich srbských kolegov.

Ing. JÁN ČIMO, PhD.

Naši na MendelNete 2005 Agro

Koncom každého kalendárneho roka organizuje Agronomická fakulta Mendelovej poľnohospodárskej a lesníckej univerzity v Brne konferenciu MendelNet, určenú pre študentov pregraduálneho a postgraduálneho štúdia. Od svojej premiéry v roku 1996 zaznamenala značný vývoj, ktorý odráža život a dianie odohrávajúce sa na fakultách dvoch univerzít, vzhľadom na to, že aj doktorandi z našej univerzity participujú na spomínanej konferencii.

Najvýznamnejšou zmenou je postupne sa zvyšujúci počet sekcií, ktoré reflektujú zavádzanie nových študijných odborov. V roku 2004 aj v roku 2005 bolo otvorených 6 sekcií, napr. technológia potravín, biológia rastlín, zootechnika a pod. Ciele konferencie však zostávajú nezmenené, umožniť prezentáciu tém študentov pred svojimi kolegami a odbornou komisiou, získať skúsenosti s aktívnou prezentáciou a obhajobou záverov získaných pri riešení diplomových a doktorandských prác.

Konferencia MendelNet '05 Agro je aj ideálnou platformou na získanie prehľadu o vedeckovýskumnej činnosti v konkrétnom odbore. Dňa 29. novembra 2005 konferenciu slávnostne otvoril dekan fakulty, prof. Ing. Jaroslav Hlušek, CSc. Doktorandi z Katedry agrochémie a výživy rastlín FAPZ úspešne prezentovali svoje výsledky z náročných a kvalitných výskumných prác, čo potvrdzuje aj obsadenie tretieho miesta v sekcii fytotechnika s témou Bilancia živín v osevnom postupe pri aplikácii vyhnitého kalu ako organického hnojiva, prezentovanou Ing. S. Bašistovou. Na konferencii sa zúčastnila aj autorka príspevku a RNDr. Daniel Bajčan z Katedry chémie FBP. Jeho úspešná prezentácia o vplyve banskej činnosti na kvalitu rastlinnej produkcie v hontianskom regióne bola ohodnotená tretím miestom v sekcii technológia potravín.

Ing. SILVIA MELICHÁČOVÁ

Dobyli sme Estónsko?

Ak sa ešte pamätáte, minulý rok sme sa chystali do ďalekého Estónska obhájiť náš projekt, ktorý sme mali zrealizovať na landart festivale Between Water and Water. Fakty sú nasledovné: v apríli tohto roku vybrala medzinárodná porota z 89 projektov dvadsať návrhov autorov zo 16 krajín - Estónska, Fínska, Nemecka, Švédska, Maďarska, Poľska, Talianska, Singapuru, Argentíny, Austrálie, Lottyšska, Slovinska a Slovenska.

A tak sme 26. júla 2005 zbalili, čo bolo nutné a vybrali sa autom na severovýchod, smer Tartu (Estónsko). Najskôr by som mal povedať, kto sa vlastne podujal absolvovať toto nebezpečné dobrodružstvo a dobyť Estónsko - **Ing. Zolo Nagy** (ZKA), **Katarína** - vtedy **Valečková teraz Creamer** (ZKA), **Tinka Poláková** (FA STU) a **Ladislav Bakay** (ZKA). Počas cesty sme zažili mnoho dobrodružstiev, viac či menej pekných. Naozaj čudné pocity sa nás zmocnili, keď sme prechádzali cez pobaltské štáty. Ani jediný kopček ani jediná dolinka, iba rovina a samé kravy. Tieto idylické obrazy nás sprevádzali počas dvoch dní. Konečne sme po štyroch dňoch cestovania dorazili na miesto činu.

Privítali nás, oboznámili s minimalistickými okolnosťami a festival sa začal. Dostali sme náramky VIP a mohli sme nazrieť do tzv. backstage, aj keď tam nič zaujímavého nebolo. Festival sa konal pod záštitou Poľnohospodárskej univerzity v Tartu, preto sme sa museli zúčastniť aj na prednáškach. Prednášali členovia poroty, ktorá nás v posledný deň mala skritizovať, podobne, ako to robia naši profesori pri doskúšaní, ak nás predtým nevyhodia... to asi pozná každý. V medzinárodnej porote sedeli architekti z Holandska, Švédska, záhradní architekti z Nemecka a Estónska. Najzvučnejšie meno bolo Marc Pouzol z berlínskeho ateliéru Le Balto, ktorý je preslávený práve vďaka tomu, že tu pracujú s dočasnými inštaláciami tzv. temporary garden. Ich najnovšie práce si môžete pozrieť na www. woistdergarten.de.

My sme však museli zrealizovať to, čo sme mali na papieri s poetickým názvom „Návrh". A tak sme začali... Na počudovanie, výsledok sa zrodil, aj keď hodinu po uzávierke. Festival trval tri dni a počas tohto obdobia sme robili (nechcem povedať ako kone, lebo to sa nepatrí), proste sme sa narobili. Našťastie, každý večer nás čakal relax v podobe koncertov, kde sme mohli vytancovať „reziduálny vzduch". Keďže sme mali vynikajúci kolektív, nebol nijaký problém s vyčerpaním energie. V posledný deň prišlo to, na čo každý čakal, vyhodnotenie. Neboli sme síce v prvej trojke, ale zhodli sme sa s porotou na tom, že ani ona sa nezhodla na definitívnom víťazovi. Oficiálne to však vyhrali študentky z Lotyšska. Ich projekt bol tak trochu experimentálny, bohužiaľ nemôžem ho opísať, lebo je to príliš komplikované.

Nám neostávalo iné, ako rozlúčiť sa, zapísať si niekoľko dôležitých kontaktov a povedať „Dovidenia, Estónsko!". Pred nami bola už len cesta domov, ktorú náš vodič Zolee zvládol za neuveriteľné tri dni! Klobúk dolu...

Chcel by som dodať ešte niečo na záver: študenti záhradnej architektúry a architektúry v celej západnej Európe sú naučení participovať v súťažiach a aj ich vyhrať. Umenie prezentácie a výstupov majú v malíčku, a tak našim študentom neostáva nič iné, iba participovať. Tiež by som rád prijal možnosť vybrať si (medzi)národnú súťaž, ako riešený projekt v ateliéroch aj na našej katedre.

LADISLAV BAKAY, 4. FZKI

Náš tvorivý tím: Tinka, Zolo, Katka a László. **Foto: archív autora**

Z TVORBY

Dvakrát my

niekedy,
keď sme spolu,
mám chuť
ukradnúť si papier a pero
a položiť naše chvíle
na lopatky veršov.

niekedy,
keď sme spolu,
mám chuť
na malé čierne (pivo)
a ružové okuliare.

Nočné kliše

svet sa točí
potichu a kruto,
čaj sa v šálke hreje pomaly.
svedomie
je obnažené puto
pre spojenie rozumu
a obavy.
kým zívame s otvorenými očami,
deň sa nám vysmieva
do dlaní.

...zabudli sme vyspovedať
pocity...

Púštna búrka

zavreté okno
uprostred púšte,
otázky položené
do vody...

blúdime nocou,
hľadáme pádne
dôvody
na púštne búrky
z rozumu.

Na obesenie

narážame do seba denne
plní vlastných nespravodlivostí –
kupujeme deťom lásku,
ženám drahé kožuchy,

len mužom stačí kravata
na obesenie...

NIKOLA ZOLÁKOVÁ, III. FEM

Ilustračná snímka: A. TAKÁČOVÁ

SPEKTRUM

OZNAMUJEME

Dekan Mechanizačnej fakulty SPU v Nitre oznamuje, že 27. januára 2006 o 10.00 h v zasadačke D-MF (4. poschodie, KMaS) bude Ing. SILVIA ŠARGOVÁ, doktorandka na Katedre mechaniky a strojníctva, obhajovať doktorandskú dizertačnú prácu na tému Monitorovanie vplyvu prímesí na energetickú výkonnosť bioplynových zariadení.

POZÝVAME

V priestoroch Fakulty záhradníctva a krajinného inžinierstva na Tulipánovej ulici otvorili 20. decembra výstavu prác desiatich (z celkového počtu 22) autorizovaných krajinných architektov pôsobiacich na Slovensku. Študenti, zamestnanci i návštevníci si môžu pozrieť projekty a realizované diela rôzneho rozsahu – od súkromných záhrad, cez parky, uličné priestory, vyhradené priestory až po koncepčné dokumenty, ako je generel zelene, krajinoekologický či územný plán. Výstava, ktorú zorganizovala Katedra záhradnej a krajinnej architektúry v spolupráci s krajinnými architektmi, potrvá do 15. februára 2006. **Ing. ANNA DOBRUCKÁ**

ODPORÚČAME

NITRIANSKA GALÉRIA: Best of ... (anonymous) - R. Prekop, P. Kalmus; **MALÁ GALÉRIA AKCENT:** Eva Filipová – Obrazy z môjho sveta; **PONITRIANSKE MÚZEUM:** Chváľme čo je dobré - sochy a reliéfy Roberta Žilíka; **DIVADLO A. BAGARA:** 17. 1. Krajčírky (SND Bratislava), 17. – 19. 1. Testosterón, 20. – 21. 1. 2+2=5, 20. – 21. 1. Verejný nepriateľ, 22. 1. Hra o láske (RND), 23. – 24. 1. Peter Pan, 24. 1. Cyrano podľa Roxany, 25. 1. norway.today, 25. – 26. 1. Kabaret, 26. 1. I ako Ina, 27. 1. Aj kone sa strieľajú; **ORBIS:** 13. – 17. 1. Narnia: Lev, šatník a čarodejnica, 18. – 24. 1. Letový plán, 25. – 31. 1.King Kong; **LIPA:** 13. – 16. 1. Kuriér 2, 20. – 22. 1. Nechoď klopať na dvere; **FILMOVÝ KLUB NITRA** (aula UKF): 16. 1. Teoréma, 23. 1. Černý Petr, 23. 1. Accatone.

JAZYKOVÉ VŠELIČO

Predložku *kvôli* používame pri vyjadrení prospechu a účelu, napríklad *študoval za lekára kvôli rodičom* (urobil to preto, **aby** vyhovel rodičom), *obetoval sa kvôli deťom* (obetoval sa preto, **aby** deti boli šťastné).

Niekedy sa predložka *kvôli* nesprávne používa aj pri vyjadrení príčiny, napríklad *kvôli chrípkovej epidémii boli vyhlásené prázdniny* (boli vyhlásené preto, **lebo** bola chrípková epidémia). V takýchto spojeniach je náležitá príčinná predložka *pre – pre chrípkovú epidémiu boli vyhlásené prázdniny, pre dážď zostal doma...*

V niektorých vyjadreniach sa môžu použiť aj predložkové spojenia *z dôvodu* alebo *v dôsledku*, napríklad *z dôvodu vysokej nezamestnanosti klesla kúpyschopnosť, v dôsledku sucha bola slabá úroda*.

(RN 30/2005)

VÝBEROVÉ KONANIE

Rektor Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre vyhlasuje v zmysle § 77 ods. 1 zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov výberové konanie na obsadenie:

➤ **miesta vysokoškolského učiteľa pre výučbu predmetov štatistika, technická štatistika a kvantitatívny manažment na Katedre štatistiky a operačného výskumu FEM** (zastupovanie počas rodičovskej dovolenky).

Podmienky:
- VŠ vzdelanie príslušného zamerania,
- akademický titul PhD. alebo ekvivalent, resp. úspešne študujúci v III. stupni vysokoškolského štúdia,
- aktívna znalosť jedného svetového jazyka – preukázať potvrdením o štátnej jazykovej skúške alebo pohovorom,
- znalosť práce s PC – pokročilé ovládanie MS Excelu, programov SAS, @RISK, Statistica a zvládnutie práce s databázami používanými pri výučbe – preukázať certifikátom, zamestnanci SPU preukázať certifikátom vydaným na základe formalizovanej skúšky IKT,
- osvedčenie o odbornej spôsobilosti podľa vyhlášky ÚBP SR č. 718/2002 Z.z.,
- minimálne 2 roky pedagogická prax vo výučbe uvedených predmetov,
- morálna bezúhonnosť a dobrá pracovná morálka;

➤ **miesta vysokoškolského učiteľa na Katedre záhradnej a krajinnej architektúry FZKI pre zabezpečenie výučby predmetov ateliéry parkovej tvorby, ateliéry tvorby verejnej zelene, teória parkovej tvorby.**

Podmienky:
- VŠ vzdelanie – odbor záhradná a krajinná architektúra,
- akademický titul PhD. alebo ekvivalent, resp. úspešne študujúci v III. stupni štúdia,
- aktívna znalosť jedného svetového jazyka (OSN) – preukázať štátnou jazykovou skúškou alebo pohovorom,
- znalosť práce s PC v rozsahu MS Office – preukázať certifikátom, zamestnanci SPU preukázať certifikátom vydaným na základe formalizovanej skúšky IKT,
- dobrá pracovná morálka a morálna bezúhonnosť – adekvátne preukázať,
- pedagogická prax minimálne 2 roky;

➤ **miesta vysokoškolského učiteľa na Katedre výživy zvierat FAPZ.**

Podmienky:
- VŠ vzdelanie poľnohospodárskeho zamerania (všeobecné poľnohospodárstvo, zootechnika),
- akademický titul PhD., resp. pred ukončením doktorandského štúdia vo vednom odbore všeobecná zootechnika,
- aktívna znalosť jedného svetového jazyka – preukázať štátnou jazykovou skúškou alebo pohovorom,
- znalosť práce s PC v rozsahu MS Office – preukázať certifikátom, zamestnanci SPU preukázať certifikátom vydaným na základe formalizovanej skúšky IKT,
- aktívna znalosť výživárskeho softvéru,
- pedagogické skúsenosti z výučby výživárskych predmetov,
- dobrá pracovná morálka a morálna bezúhonnosť – adekvátne preukázať.

Prihlášky s profesijným životopisom a overenými dokladmi o vzdelaní zasielajte **do 20. 1. 2006** na Útvar personalistiky, EPaMU Rektorátu Slovenskej poľnohospodárskej univerzity, Tr. A. Hlinku 2, 949 76 Nitra.

ZOOOOOM

Podarilo sa vám zachytiť fotoaparátom nejakú humornú či kurióznu situáciu? Podeľte sa o svoje fotoúlovky s čitateľmi Poľnohospodára a pošlite ich na našu mailovú adresu: **redakcia@polnohospodar.sk.** Autorov najlepších snímok odmeníme.

ALE DALI TOMU SLOVENČINOVI... Preklad maďarského nápisu na odpadkovom koši pred nemenovanou firmou v Nitrianskom kraji: „Smetiak je osobnom vlastníctve, len od Lángoša kúpený tovarové smeti prosím sem hádzať.“ **Foto: PAVOL OTEPKA**

Poďakovanie

V týchto dňoch som dostala zásielku s fotografiami a adresami účastníkov stretnutia absolventov všetkých odborov, končiacich štúdium na VŠP v Nitre v roku 1968, ktoré sa uskutočnilo 24. januára 2004. Stretnutie po rokoch malo vysokú úroveň a všetci zúčastnení mali z neho obrovskú radosť. Preto patrí srdečná vďaka členom organizačného výboru, ktorí si popri svojej náročnej a zodpovednej práci našli čas a usporiadali stretnutie takmer 400 absolventov.

Prosím, odovzdajte moje poďakovanie celému organizačnému výboru, menovite Jožkovi Bullovi, Marike Bullovej, Jarkovi Antalovi, Žofke Hacherovej, Milanovi Macalovi, Tánička Števlíkovej, Mirovi Zimovi, Tonke Zoborskej, Tonkovi Žiklovi, Danke Wolfovej, Vladovi Hanovi a Betke Dobošovej (dúfam, že mi prepáčia, že som neuviedla ich tituly a akademické hodnosti, ale podľa mňa je to takto úprimnejšie, kolegiálne a priateľské).

Myslím, že hovorím za všetkých zúčastnených, ak poviem, že sa veľmi tešíme na ďalšie spoločné stretnutie na našej alma mater! **HEIDI PETRUŠOVÁ**

DO KNIHOVNIČKY

Mliekarstvo a syrárstvo sú slovenskou tradíciou

Na pôde Katedry genetiky a plemenárskej biológie FAPZ sa 29. novembra 2005 konala milá slávnosť, keď sa do života vítala nová publikácia autorov Ing. Jána Keresteša a MVDr. Jána Seleckého s názvom Syrárstvo na Slovensku, história a technológie.

Prečo práve tu? Odpoveď zaznela v príhovore prof. **Alojza Kúbeka**, vedúceho katedry, ako aj Ing. **Jána Keresteša**, jedného z autorov tejto reprezentačnej knihy. Je to prejav vzájomných dobrých kolegiálnych a odborných vzťahov, ktoré pretrvávajú už dlhé desaťročia. Ján Keresteš, absolvent našej alma mater, si s úctou a vďakou spomenul na svojich bývalých pedagógov, ktorí mu vštepili lásku k tomuto mliekarskemu remeslu, ktoré ho sprevádza po celý život. Vzdal hold aj tradíciám a hlbokým koreňom produkcie a spracovania mlieka na Slovensku, ktoré sa môžu pýšiť nejednou raritou vo svetovom sortimente mliečnych výrobkov.

Čitateľ sa pri listovaní v tejto publikácii oboznámi s výrobou rôznych druhov syra od A po Z. Počnúc kvalitatívnymi parametrami mlieka ako základnej suroviny, cez jeho úpravu a základné technologické parametre až po ich balenie. Nechýba ani kapitola o odbornom vzdelávaní od čias Juraja Fándlyho až po dnes, ako aj o slávnej histórii syrárstva na pozadí významných syrárskych rodín a osobností, ktoré šírili slávu po Európe i celom svete. Spomeňme rod bryndziarov Vagačovských zo Starej Turej, Teodora Vallo z toho istého miesta, vynálezcu mäkkej roztierateľnej bryndze, ktorú uviedol do výroby už v roku 1892, rodinu Makovických a ďalších výrobcov až do dnešných dní.

Bezmála 400-stranová kniha je bohato ilustrovaná čiernobielymi aj farebnými fotografiami z rodinných albumov, ako aj množstvom etikiet, dokumentujúcich široký rozsah mliečnych výrobkov, predovšetkým syrov za dlhé obdobie existencie mnohých prevádzok. Autori ju venujú širokej mliekarskej a syrárskej verejnosti, ktorá má záujem o nové informácie, ale rada načrie aj do histórie tohto odvetvia. **-r-**

Keresteš, J. – Selecký, J. Syrárstvo na Slovensku. História a technológie. Považská Bystrica : Eminent, 2005.

Šachisti SPU zatiaľ úspešne

Extraliga šachových družstiev na Slovensku je v prvej polovici. Kolektív šachistov reprezentujúcich SPU Nitra sa drží v strede tabuľky a napĺňa tak svoje predsúťažné plány. Na prvej šachovnici sme dali príležitosť mladému 16-ročnému dorastencovi **Michalíkovi**, veľkej nádeji slovenského šachu, ktorý zo šiestich zápasov zatiaľ prehral iba jeden. Darí sa aj našim odchovancom, absolventom SPU, **Mokošovi, Mikitovi, Ráchelovi, Dlhému** a **Gorušovi**. Radosť nám robí aj študentka SPU **Marika Machalová**, ktorá získala zo štyroch partií tri víťazstvá, čím sme dosiahli potrebné dve výhry. Remíza v prvom kole so Slovanom Bratislava nás posunula do stredu tabuľky. Verím, že takto budeme pokračovať aj ďalej a že tento rok nebudeme mať so záchranou v lige nijaké starosti. Teší ma najmä posledné víťazstvo nad Senicou, ktorá sa ako nováčik mimoriadne posilnila, veď za jej farby hrá napr. bývalý reprezentant Plachetka a ďalší. Ak sa nám podobne bude dariť aj v zápasoch s Čadcou a Košicami, bude to najväčší úspech v extraligovej súťaži v histórii šachového oddielu.

Aktuálne poradie v extraligovej súťaži:

1. **Hoffer Komárno**
2. **Hlohovec**
3. **Senica**
4. **Liptov-Stred**
5. **Dubnica**
6. **Modra**
7. **Sachy.sk Košice**
8. **SPU Nitra**
9. **Slovan**
10. **Čadca**
11. **Nové Zámky**
12. **UPJŠ Košice**

Dobré výsledky dosahuje aj ďalší náš kolektív, ktorý hrá v oblastnej súťaži. Tvoria ho mladší i starší hráči, mnohí z nich naši odchovanci. Zatiaľ sú na druhom mieste v tabuľke za Topoľčanmi a bojujú o postup do prvej ligy. Plány, ktoré sme si pred sezónou dali - umožniť mladým hráčom hrať kvalitnú súťaž – sa nám teda darí napĺňať.

PaedDr. DUŠAN DANKO

Z VOLEJBALOVEJ EXTRALIGY

VK Ekonóm SPU Nitra – VK Chemes Humenné 1 : 3 (-23,-23, 20,-22)

Hrali: Valent, Toman, Gál, Ďurica, Száraz, Szőke (libero: Šimo, Kavecký, Cerman, Halás, Chudík)

Prvý z dvojice domácich duelov sa nezačal pre našich mužov úspešne. V úvodnom sete prehrali v koncovke najtesnejším rozdielom a hneď bolo vidno, že nie sú úplne bez šance. V druhom mali nádejný náskok, ktorý však nedokázali využiť. Tretí set patril jednoznačne našim hráčom a chceli naň nadviazať aj vo štvrtom. Koncovku však lepšie zvládli hostia a zaslúžene vyhrali.

VK Ekonóm SPU Nitra – VK PU Prešov 1 : 3 (-13,23,-17,-18)

Hrali: Valent, Halás, Gál, Cerman, Száraz, Szőke (libero: Šimo, Kavecký, Paška, Toman, Zentko, Ďurica)

Aj keď domáci hráči pozmenili na úvod zápasu základnú zostavu a chceli sa hneď od začiatku pustiť do protihráčov, bol to práve súper, ktorý udával tempo a vývoj prvého setu. V druhom sete sa náš tím vrátil k svojmu spôsobu hry a väčšou disciplínou na sieti a v poli ho dokázal získať vo svoj prospech. V treťom a štvrtom sa súper znova zmobilizoval, a tak dokázal vyrovnaný zápas nakloniť na svoju stranu. **Mgr. ĽUBOMÍR PAŠKA**

Kolkársky turnaj na MF

Vo štvrtok 8. decembra 2005 sa opäť triasli kolky v kolkárni tenisového areálu SPU. Šiesty ročník turnaja zorganizoval fakultný výbor Odborového zväzu PŠaV pri Mechanizačnej fakulte pod záštitou dekana fakulty, prof. Vladimíra Kročka. Víťazom sa stala dvojica zastupujúca Katedru spoľahlivosti strojov pred družstvom Katedry elektrotechniky a automatizácie a dekanátu MF. **Ing. B. VITÁZKOVÁ**

S PIETOU

Katedra ekonomiky FEM s hlbokým zármutkom oznamuje, že 25. decembra 2005 vo veku 70 rokov náhle zomrel bývalý dlhoročný kolega, mimoriadne obľúbený pedagóg

Ing. OTO ŠIMKO, CSc.

Na Vysokú školu poľnohospodársku nastúpil v roku 1962 a pôsobil tu ako odborný asistent až do roku 1974. Od roku 1975 pôsobil v Podniku racionalizácie poľnohospodárstva a výživy a od roku 1987 na GRT v Nitre. Po rehabilitácii sa vrátil na katedru, kde pôsobil až do odchodu do dôchodku. V rokoch 1992 až 1994 zastával funkciu prodekana Prevádzkovo-ekonomickej fakulty, v ďalších rokoch bol aj členom Akademického senátu PEF. Poznali sme ho ako čestného, tolerantného, dobrého človeka, vynikajúceho učiteľa a odborníka, ktorý sa svojou prácou zaslúžil o rozvoj vedného odboru, v ktorom pôsobil.

Česť jeho pamiatke! **Kolektív Katedry ekonomiky**

Fakulta agrobiológie a potravinových zdrojov SPU s hlbokým zármutkom oznamuje, že 20. decembra 2005 vo veku 21 rokov zomrela na následky tragickej nehody študentka 3. ročníka odboru výživa ľudí

MONIKA CIBIRIOVÁ.

Na poslednej ceste sme ju odprevadili 23. 12. 2005 vo Veľkej Lehote. Česť jej pamiatke!

poľnohospodár

Dvojtýždenník zamestnancov a študentov SPU. Vydáva Rektorát Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre. Vedúca redaktorka: Mgr. Katarína POTOKOVÁ, technická redaktorka: Lujza ZÁHORÁKOVÁ. Predseda redakčnej rady: doc. Ing. Vladimír RATAJ, PhD., prorektor SPU pre vzťahy s verejnosťou. Redakcia a administrácia: Poľnohospodár, SPU, Tr. A. Hlinku 2, 949 76 Nitra, telefón: 037/6508 533, fax: 037/653 43 93, e-mail: redakcia@polnohospodar.sk Internet: www.polnohospodar.sk. Design: reprografické štúdio GRESET, tel.: 0904/103 693. Tlač: JAMISS, s. r. o. **ISSN 1336-2909**